

Prostevisitation i Pajala April 1860

<sida1>

Afskrift

År 1860 den 14de och 15de April höll Herr Contracts Prosten I. V. Bucht visitation i Pajala församling, der vid biträdd af komminister i Kompilombolo [[Korpilombolo](#)], E. A. Stenborg och vice komminister Er. Gustaf Burman i Hietaniemi, samt i närvaro af Församlingens Kyrkoherde, Prosten och Riddaren af Franska Heders Legionen L. L. Laestadius, kyrkovärdarne Johan Pehrsson Mettävainio i Pajala by och Johan Johansson Alatalo i Kiexisvaara samt vice klockaren Henrik Fredriksson Niva.

Lördagen den 14de April

§.1.

Kyrkan af träd, färdigbygd 1794, brädfodrad och omålad, befanns i anseende till väggar och innanrede i någorlunda godt stånd. Hvad taket vidkom anmärktes att södra långväggen hade på vestra ändan böjdt sig litet utåt, hvarvid ena haken på den tvärbjelke, som å detta ställe sammanbinder långväggarna, brustit, hvarföre ansågs högst nödvändigt, att denna bristfällighet med det snaraste skulle afhjelpas, på det att icke deraf må uppstå större fara för kyrkan och den der församlade menigheten; äfvenså borde en läcka i taket ofvanföre predikostolen afhjelpas. Kyrkan är hvarken brandförsäkrad eller med brandredskap försedd.

§.2.

Sacristian på norra lång[<väggen>[ordet överstrykt](#)] sidan och vapenhuset på södra, befunnos i godt stånd, den förra ljus och rymlig med nyligen reparerad vinkällare under golfvet.

§.3.

2^{ne} Kyrkoklockor förvaras i klockstapel, hvilken gammal och högst bristfällig ansågs böra ånyå uppföras. Ringningen ombesörjes af kyrkoväktaren, hvilken äfven vårdar klockorna, utan att han ännu erhållit dertill något biträde af församlingen. Kyrkogården omhägnad med en bristfällig gärdesgård, uppgafs vara alldeles otillräcklig, hvarföre ansågs nödigt, att ny kyrkogård skulle snarligen invigas. Kyrkoväktaren har tillsyn öfver att grafvarne grävas tillräckligt djupa [<sida 2>](#)

§.4.

Serskild Material-bod fanns icke, utan förvaras Kyrkans effecter dels i Sacristian dels i vapenhuset.

§.5.

Kyrkans tillhörigheter i silfver, skrudar, böcker m.m. befunnos enliga med öfver dem upprättad och i tvenne lika lydande exemplar företedd Inventarii förteckning.

§.6.

Med till Pastoral-vården hörande böcker egde följande förhållande rum:

Prostevisitation i Pajala April 1860

1mo) Husförhörs och Communion-boken innehöll nödiga anteckningar. Herr Prosten Laestadius uppgaf, att hvarken från Kronofogden eller Domhafvanden insändas förteckningar å vid domstol sakfällda personer. Bänkfördelning var icke uppgjord, ansågs icke heller nödig.

2do) Vigsel-boken var försedd med nödiga anteckningar, utom rörande dagen då afvittring efter Enkling eller Enka skett, hvilken i nytt gifte träder och hvilken varit såsom giftoman närvarande då lysning uttogs, hvilket förhållande till rättelse anmärktes.

3^{tio}) Dödförteckningen saknade uppgift på den aflidnes begrafningsdag.

4to) Dopboken saknade anteckning om dagen då dopet skett. Äfvenså erinrades om, att antecknas borde, när barnaföderska blifvit kyrkotagen, hvilket icke befanns vara skett.

5to) Förteckning öfver In och Utflyttade saknades och påmindes Herr Prosten Læstadius om nödvändigheten att härefter föra sådan.

6to) Socknestämмо protokolls-boken var vederbörligen förd och antecknad var icke allenast dagen när Protocollet Justerats, utan ock när detsamma blifvit från predikstolen uppläst.

§.7. Om kyrkans inkomster inhämtades följande:

1mo) Hofgång är afskaffad och uppbäres i stället collecterna, före den offentliga Gudstjenstens början, af dem, som anmäla sig till < [sida 3](#) > Nattvardens begående med tvenne öre af hvardera.

2do) Vinsäden 16^{3/4} kappar, lefvererad genom kronofogden efter medelmarkegångspris, är otillräcklig, hvadan efter öfverenskommelse vid husförhören uppbäres af alla communicanter 4 öre för hvarje Nattvardsgång.

3^{tio}) Mullpenningar efter döda erläggas icke efter något fastställt minimum, hvarföre vid blifvande Kyrkostämма i morgon [[morgon](#)] skulle till Socknemännens afgörande hänskjutas frågan om huruvida de icke i likhet med församlingarne inom Öfver Torneå Pastorat ville fastställa ett minimum af En Riksdaler Riksmünt.

4to) Böter för lägersmål och otidigt sänglag uppbäres vid absolutionen och kyrkotagningen.

5to) Som bland kyrkans utgifter årligen upptages kyrko-ljusen, hvilka rätteligen böra af Socknen och icke af Kyrkan betalas, ville Visitator hafva sådant anmärkt.

§.8. Skuldsedlarne å Kyrko-Kassans utlånta medel företeddes och voro med vederbörlig borgen försedde. Behållningen vid bokslutet den 30de sistlidne April utgjorde 1150 Rsr 43 öre Riksmünt.

Söndagen den 15de April

Sedan den offentliga Gudstjensten, hvarvid Herr Prosten och Riddaren Laestadius predikade, blifvit slutad, framträdde Visitator till Altaret sedan Psalmen 237 blifvit afsjungen och framställde i ett kort och Christeligt tal, nödvändigheten af människohjertats förbättring genom Guds Andas nåd samt huru Gud denna förbättring verkar och åstadkommer, uppmanande församlingens medlemmar att lägga detta på hjertat och sig derom genom

Prostevisitation i Pajala April 1860

flitigt begagnande af det dyra nådeordet beflita. Derefter företogs det till visitationen hörande Christendoms förhöret, hvarvid de tvenne sistförflutna årens Nattwards ungdom förhördes dels af Visitor, dels af Prosten Læstadius, de äldre församlingens medlemmarne af Assistenterna. Derefter och sedan examinatorernas vitsord inhämtats, tillkännagaf Visitor, att Christendoms kunskapen i allmänhet befunnits försvarlig, uppmanande församlingens medlemmar att allt vidare söka förkofran i Guds ord för att lära känna <sida 4> sannan Gud och den han sändt hafver Jesum Christum, samt lade i synnerhet föräldrarne ömt på hjertat nödvändigheten, att i tid bereda sina barn en rätt salighetskunskap, hvarigenom deras timliga och eviga välfärd skulle beredas; läste så Herrans välsignelse öfver församlingen och hemförlofvade efter en afsjungen Psalmvers barn och qvinnor. Sedan företogs Kyrkostämman, hvarvid följande förekom:

§.9.

I enlighet med det i 3^{die} mom. 7§ af gårdagens Protocoll gjorda förslaget, bestämdes att hädanefters skulle i mullpengar efter aflidne personer betalas minst En Rsr Rmt. Dock skulle fattiga efter vederbörandes ombefrövande från sådan afgift befrias.

§.10.

Som, då fråga uppstod om förbättrandet af de vid oeconomiska besigtningen å gårdagen anmärkta bristfälligheter å kyrkan, klockstapeln och kyrkogården, flera hördes yttra den önskan, att kyrkan med hvad dertill hörer, skulle flyttas till Pajala by, så blefvo de förständigade att härom med det snaraste i Socknestämman besluta och det blifvande beslutet sätta i verket.

§.11.

Gudstjensten begynnes klockan Tio och anmäldes icke vara så flitigt som för 8 å 9 år sedan besökt. Härvid anmärktes ock att flera församlings medlemmar saknade Psalmbok i kyrkan. I afseende på dessa förhållanden gaf Visitor allvarliga föreställningar erindrande, att förakt för Guds [ordet överstrykt] hus också bevisar förakt för Hans heliga ord, samt att hvar och en som besöker Herrans hus också bör af hjertat taga del i Gudstjensten hvaraf sången utgör en väsentlig del. Chatechismi och passions predikningar hållas icke. På Visitors erindran om att detta vore en i lag föreskrifven skyldighet, genmälde Prosten Læstadius, att Catechesen och Akterna i Christi pinos historia förklaras såväl å husförhören som enskildt i husen, samt att då han gammal och svagsynt ensam måste sköta detta vidsträckta och mödosamma Pastorat, han icke hade krafter nog att detta fullgöra. Hvari också församlingens medlemmar instämde. Vigsel och kyrkotagning förrättas oftast i kyrkan, mera sällan i prestegården och husförhörsgårdarne, hvaremot Dop sker merändels å de sistnämnda ställena. Den i Kongl. brefvet af den 11te December 1811 påbjudna förklaring af utkommande för orten viktiga Kongl. Författningar, har blifvit iakttagen. <sida5>

Prostevisitation i Pajala April 1860

§.12.

Kyrkoräkenskaperna uppläsas och granskas i Valborgsmässa stämman och underskrifvas utan att serskildta revisorer väljas för deras granskning.

§.13.

Nattvardsbarnen anmälas till beredelse vanligtvis vid 14 á 15 års ålder och kunna då läsa merendels rent innan och utantill Catechesen. Undervisningen börjas trenne veckor före Midsommar och fortsätter under nämnde tid med minst åtta timmars undervisning hvarje dag. Visitatorn erindrade att Skriftebarnen skulle under den allmänna Gudstjensten sitta invid Choret. Prosten Læstadius anmärkte att i församlingen funnos 112 gossar och 45 flickor öfver 15 år, hvilka icke kunna stort läsa, samt omkring 20 personer öfver 20 år gamla, hvilka icke ännu blifvit till H. H. Nattvard admitterade. Detta bedröfliga förhållande gaf Visitator anledning till allvarliga föreställningar först och främst till de föräldrar som försumma denna sin dyraste skyldighet och vidare till Pastor och Kyrko-Råd, hvilka uppmanades att icke lemna oförsökt något medel, hvarigenom ungdomen kunde förmås att inhämta nödig Christendoms-kunskap och ljus på vandringen genom jordelivets mörka dalar.

§.14.

De årliga husförhören hållas vintertiden, och har i denna vidsträckta församling vanligt varit, att Läraren dessutom tvenne gånger om året besöker de aflägsnare byarne, dels för att förhöra barn, hvilka ämna sig till eller nyss hafva lemnat Skrift-Skolan, dels ock för att med presterligt biträde betjäna dem, hvilka af ålder, fattigdom och sjuklighet icke kunna komma till kyrkan. Yppiga gästbud hållas hvarken vid dessa husförhör eller vid bröllop, barndop och begrafningar. Förhör med in och utflyttade anställas då sådant för utrönande af deras Christendoms kunskap anses nödigt.

§.15.

Fast eller Ambulatorisk Folk-skola har icke, af brist på Lärare, kunnat organiseras. Emedlertid då nu en bedröflig erfarenhet visat att stort antal barn blifvit oförsvarligt försummade i sin undervisning, hvilket ock till en del torde härröra af föräldrarnas egen oförmåga att bibringa sina barn undervisning i läsa, yrkade Visitator, att de kringresande s.k. Skolmästarena <side6> hvilka i byarne hålla s.k. Skolor, skulle istället för att de hittills hufvudsakligen sysselsätta sig med förklaringar öfver Evangelierna och Christi pinos Historia, numera hufvudsakligen egna sig åt barna-undervisningen, hvarvid deras verksamhet kunde bära någon välsignad frukt. Tillfälle till betraktande af Guds ord saknades icke, emedan i hvarje hus fanns någon eller några Gudeliga böcker. Till missionsverket ibland hedningarne samlas icke bidrag, hvilket Prosten Laestadius förklarade härröra deraf, att Missions verksamheten bland den okunniga delen af allmogen här och i Lappmarkerna medtog det lilla, som tillgångarne här medgäfvos att användas till sådant ändamål.

Prostevisitation i Pajala April 1860

§.16.

Mot sedligheten, hvilken i allmänhet är temmeligen god, anmärktes att otukts lasten var väl allmänt rådande, äfvenså hos tyvärr oftanog druckne personer, ehuru sådane flitigt bestraffas och varnas af församlingens herde. Äfvenså klagades att lönnkrögeriet icke var utrotadt, utan skulle florera i synnerhet vid Kengis bruk, äfvenså hade en Haparanda handlande vid sista vinter marknad hållit krog på marknasplatsen. Tillfölje häraf erindrade Visitator Krono-Betjeningen och Socknenämnden om deras skyldighet att sådant lagligen beifra, isynnerhet som lönnkrögeriet öfverallt der det fått inrota sig haft de förderfligaste följder i sedligt och religiöst hänseende. Der[<efter> [överstrykt ord](#)] emot erfors till glädje för Visitator och alla vänner af en sann Christendom att Aftonbön hålles i hvarje by, erindrade dock Visitator om hvar och en husfaders skyldighet att hafva uppsigt deröfver, att allt skickliga tillgår, så att det må lända till Guds ära samt egen och andras uppbyggelse. Bibel förklaringar hållas ej. Beklagligen finnas också de, som på en längre tid ej begått H. H. Nattvard.

§.17.

Den enskildta själavården anlitas företrädesvis vid sjuksängen. Socknenämnden handhafva Fattig och Hälsovården oklanderligt; deremot anmäldes, att vaccinationen försummas, ithy att vaccinatören icke besigtigar om ympningen gått upp eller icke; och förständigades förty Socknenämnden att vidtaga de åtgärder på densamma vidkom, på det denna vigtiga angelägenhet icke måtte försummas. Examinerad Barnmorska finnes icke, men hade Socknemännen, hvilka insågo behovvet, gått i författning om att skaffa en sådan.

§.18.

Prestebordet har icke ännu åt Pastor af församlingen öfverlåtits utan vårdas af den sednare försvarligt. Inga naturmarkvärdigheter [[naturmärkvärdigheter?](#)] eller konst saker af värde finnas.

§.19.

På tillfrågan om församlingen eller Pastor hade något mot hvarandra att anmärka, yttrade Socknemännen att de icke för sin del hade något sådant och Pastor yttrade ock sin belåtenhet i allmänhet med församlingens medlemmar, dock ville han hafva anmärkt deras försumlighet i utgörandet af sina löneskyldigheter till honom [<sida7>](#) hvarigenom han ofta sattes i stor förlägenhet om boskapsfoder. Socknemännen medgafvo att beklagligen så vore fallet; men förmodade att litet större stränghet i detta fall från Pastors sida, skulle verka hälsosamt och vänja de försumliga vid större punktlighet i sina skyldigheters fullgörande.

§.20.

Som känslöyttringarne hos de s.k. väckte numera blifvit mindre allmänna och högljudda, så att de numera icke verkade störande på andakten, voro både Pastor och församlingen ense om, att aftonsångspredikningarne för

Prostevisitation i Pajala April 1860

de s.k. väckte skulle upphöra, helst det vore allt för ansträngande för den åldrige kyrkoherden att hvarje Söndag hafva dubbla predikningar.

§.21.

Då intet vidare var att andraga, upplöstes kyrkostämman med välönskan öfver församlingen och dess herde.

—
Enligt föreskriften i H. Herr Biskopens Embetsbref af den 20de Junii 1849, skall detta Protocoll första söndag ifrån predikostolen i Pajala kyrka uppläsas, derefter i Pastoratets visitations protocolsbok i styrkt afskrift införas samt inom tvenne månader från visitationsdagen till Consistorium in originali insändas.

Justeradt i församlingens kyrkoherdes närvaro den 16te April 1860.

I. W. Bucht

E. A. Stenborg

Er. Gustaf Burman

Rätteligen afskrifvit, betygar I. W. Bucht.

Uppläst i Pajala kyrka den 27de maj 1860 af L. L. Læstadius P. L. [[Denna mening har skrivits av L. L. Læstadius egenhändigt](#)]

—
Originalhandling / Pajala kyrkoarkiv /